

Σε μια μακεδονική αυλή

Ο Εύανδρος πολέμησε μόνος του. Για μία και μοναδική φορά στην πολύπαθη διαδρομή αυτού του τμήματος υπήρξε ένας παραπάνω από τους προβλεπόμενους τριακόσιους. Σα να το ήξερε πως η Χαιρώνεια ήταν το τέλος του Ιερού Λόχου, τρεις μέρες πριν το αποφάσισε και μου το ανακοίνωσε στο μαγαζί μου.

«Δεν θα λείπω εγώ από τη γιορτή αυτή Μενεδοκλή»

«Καημένε μου... ούτε την ασπίδα δε θα μπορέσεις να σηκώσεις»

Έτσι του απάντησα, για να εισπράξω το πυρωμένο του βλέμμα, οργίστηκε, μα κρατήθηκε γιατί με σεβόταν. Μου πέταξε απλά στα μούτρα ένα «θα δεις Μενεδοκλή» και με φίλησε στο μέτωπο.

Πριν τη μάχη εμφανίστηκε και όλοι θαμπώθηκαν. Ο λοχαγός τον καλωσόρισε και όλοι ακούμπησαν κάτω τα κοντάρια τους σε ένδειξη απόλυτου σεβασμού. Ήταν ο μοναδικός από τη μάχη της Μαντινείας, αυτός κι εγώ είχαμε μείνει και δυο χούφταλα που τσάκισαν από τις αρρώστιες και την κακουχία και είχαν μείνει να περιμένουν τη μακεδόνισα μοίρα τους στα σπίτια τους στην πόλη.

Ο λοχαγός του έδειξε τη θέση μάχης. Τον όρισε στη μπροστινή σειρά και στο άκρο δεξιά. Δεν υπήρξε ζανά τέτοια τιμή, ήταν ο τιμημένος αρχηγός του νέου αίματος, των ανδρείων εκείνων που οι Μακεδόνες συμπατριώτες σου έκλαψαν μόλις τους αντίκρισαν νεκρούς, μέσα στο αίμα, μα τον έναν δίπλα στον άλλον. Κι εκείνος ζήτησε το λόγο και μόλις τον πήρε βροντοφώναξε πως η μέγιστη τιμή για εκείνον θα ήταν να προστατέψει εμένα!

Ποτέ του δεν ξεπέρασε το χαμό του γιου μου στην Τεγύρα. Και όσους ενδοιασμούς και αν είχα πρώτα για τη φιλία αυτή, έπαψαν να υπάρχουν από την Μαντινεία και ύστερα. Και στη Χαιρώνεια, με το άκουσμα της θέλησής του γέμισα δάκρυα σαν παιδάκι στο πρώτο του χτύπημα. Οι Ιερολοχίτες σήκωσαν τα δόρατά τους, τα χτύπησαν στις ασπίδες του δυνατά τρεις φορές και η κραυγή τους επιβεβαίωσε την καταφατική τους απάντηση:

«Τιμή στον Εύανδρο!»

Αυτός τους χαιρέτησε ακουμπώντας την δική του ασπίδα στο στήθος του και δείχνοντας τον σχηματισμό τους με το δόρυ του προτεταμένο. Ύστερα γύρισε και με βήμα σταθερό από την αποφασιστικότητα, μα κουτσό από το τραύμα της αργολικής πεδιάδας, ήρθε κοντά σε μένα και στάθηκε δίπλα μου. Με κοίταξε και ψέλλισε:

«Απέτυχα να σώσω εκείνον. Οφείλω τα πάντα στον πατέρα του»

Από εκείνη τη στιγμή δεν μιλήσαμε ζανά. Μέσα στη μάχη σκότωσα εγώ τρεις δικούς σας, μα πάνω από δέκα ήθελαν να με στείλουν στον Άδη και τους σταμάτησε αυτός. Φευγαλέα κάποια στιγμή είδα το μπράτσο του να σκίζεται από ένα δόρυ και το άλλο του χέρι να το αρπάζει αμέσως και να το παίρνει από τα χέρια του δικού σας. Το ακούμπησε κάτω και το έσπασε πατώντας το. Φώναξε στον δικό σας «Τώρα είναι σαν το δικό μου!». Εκείνος με κοίταξε και όπως ήμουν λαχανιασμένος έμοιαζα με ελαφάκι που το παρατηρεί ο λύκος. Ύστερα

κοίταξε τον Εύανδρο που είχε κουραστεί και αυτός. Δεν κινήθηκε καθόλου, παραξενεύτηκα και μόνο όταν διαπίστωσα πως ολόγυρά μας υπήρχαν μόνο πτώματα Θηβαίων και λίγων δικών σας κατάλαβα πως ο Εύανδρος με προστάτευε με πάθος. Μαζεύτηκαν και άλλοι γύρω μας μα δεν επιτέθηκαν. Ο Εύανδρος κοίταξε το πληγωμένο μου πόδι, στηρίχθηκε στο δόρυ του και ξανακοίταξε τον Μακεδόνα που φαινόταν να ήταν κάποιος σπουδαίος.

«Μπορώ να κρατήσω το δόρυ και την ασπίδα μου;»

Ο Μακεδόνας δεν μίλησε. Κοίταξε γύρω του και αυτός και ύστερα έριξε τη ματιά του ξανά σε μας. Μέσα από μια θολούρα που ο κουρνιαχτός της μάχης συντηρούσε στον αγέρα της Χαιρώνειας τον είδα να ξεπεζεύει. Το άλογό του έσκυψε το κεφάλι του, λες και του είχε δώσει κάποτε την εντολή να το κάνει όταν τα πόδια του πατάνε στη γη. Εκείνος του έδωσε ένα φιλί στη μουσούδα του.

«Φύγε...ξεκουράσου τώρα»

Του μίλησε σα να ήτανε αδερφός του. Κι εκείνο, θεόρατο και κατάμαυρο σαν την πίσσα, τίναξε το κεφάλι του και άρχισε να απομακρύνεται πατώντας πάνω στους ξέψυχους πολεμιστές. Σα να μου φάνηκε πως δεν του άρεσε αυτό. Νομίζω πως προσπαθούσε να βρει το χώμα της γης για τα πέταλά του, μα τουλάχιστο στη μεριά που είμασταν τέτοιο υπήρχε μόνο κάτω από τα κουφάρια.

Ο καβαλάρης έβγαλε την περικεφαλαία του. Η λίγδα της πολεμικής μανίας είχε βρέξει τα μαλλιά του, με δυσκολία διέκρινα το ξανθό τους χρώμα. Το πρόσωπό του ήταν ματωμένο, όχι όμως πληγωμένο, κάτι που φάνηκε καθαρά όταν έκανε ένα νεύμα και πριν περάσουν τρεις ανάσες κάποιος έφερε τρέχοντας ένα κανάτι με νερό, όπως πριν από λίγη ώρα σε τούτην εδώ την αυλή. Σίγουρα ήταν κάποιος σπουδαίος.

Πλύθηκε ρίχνοντας μικρές, αλλά γρήγορες χούφτες με τις παλάμες του και σκουπίστηκε με ένα ύφασμα που εγώ θα έπρεπε να δουλέψω τρεις ζωές χωρίς να τρώω για να το αποκτήσω. Το πρόσωπό του φωτίστηκε μεμιάς, ήταν πολύ νέος, σωστό παιδαρέλι, ακόμα και το γένι του ήταν λες και ντρεπόταν να φυτρώνει αγριεμένο στα μάγουλά του. Μα η εικόνα του σε μπέρδευε, η αθωότητα που σου προξενούσε νικιόταν ευθύς από την προηγούμενη τρομερή όψη του μαχητή που αντίκρισα.

Συνήλθα από τις σκέψεις μου όταν τον άκουσα να απευθύνεται στον Εύανδρο:

«Μπορείς να κρατήσεις τα όπλα σου στρατιώτη»

Δεν είχε κοπάσει ο ήχος του λόγου του, όταν γύρισε προς τα πίσω. Κάποιος ερχόταν ήρεμα με αρκετούς άλλους γύρω του. Έφτασε κοντά στον νεαρό Μακεδόνα και ξεπέζεψε και αυτός απότομα, κάνοντας ένα γρήγορο και αέρινο άλμα από την πλάτη του αλόγου του. Πλησίασε τον νεαρό και τον ρώτησε:

«Πόσοι έζησαν;»

«Μόνο αυτός πατέρα» είπε εκείνος και του έδειξε τον Εύανδρο. Ο νεοφερμένος πλησίασε και στάθηκε πάνω από τον Εύανδρο, που κρατούσε το κουτσουρεμένο του δόρυ με όση περηφάνια και δύναμη του απέμενε. Το χέρι του ήταν σχεδόν χαμένο από τις πληγές και δεν είχε κουράγιο να κρατήσει όρθια την ασπίδα, μα δεν έλεγε κιόλας να αφήσει τη λαβή της, έτσι την κράταγε χαμηλά,

ίσα που ανασηκωνόταν μια σταλιά εκείνη από το χόμα. Ο Μακεδόνας έσκυψε κοντά του και τον έπιασε πίσω από το λαιμό. Τον ανασήκωσε και έκανε νόημα στον νεαρό. Αυτός κατάλαβε αμέσως, πήγε γρήγορα κοντά και ούτε που θυμάμαι για πότε έβαλε κάτι πίσω από την πλάτη του Εύανδρου και τον στήριξε εκεί. Ο άλλος έπιασε την ασπίδα και την ανασήκωσε.

«Έτσι πρέπει να στέκεται η ασπίδα σου»

«Ευχαριστώ» απάντησε ο Εύανδρος ξέπνοα, μα η καινούργια του θέση ήταν πιο άνετη και η ανάσα του ερχόταν ώρα με την ώρα στα καλά της.

«Είσαι Ιερολοχίτης;»

Η ερώτηση τρύπησε τη ψυχή του τραυματία, αλλά και τη δική μου. Εγώ έκλαψα μονομιάς, ο Μακεδόνας παραξενεύτηκε και με κοίταζε απορώντας. Τα μάτια του έφυγαν από πάνω μου όταν άκουσε την απάντηση:

«Ήμουν» και ευθύς ο Εύανδρος έγνεψε στον Μακεδόνα προς τα πίσω τους. Εκείνος σηκώθηκε και βημάτισε. Το θέαμα ήταν περίεργο. Μέσα σε ένα χωράφι όχι πολύ μεγάλο, βρίσκονταν μόνο νεκροί. Όλοι νεκροί. Όλοι κατακόκκινοι από το αίμα, μα μπορούσες να διακρίνεις πως ο οπλισμός τους ήταν ομοιόμορφος. Οι ίδιες επωμίδες, οι ίδιοι χάλκινοι θώρακες, τα ίδια σπαθιά, όλα στα χέρια τους. Σπαθί μονάχο του στο χόμα δεν υπήρχε. Μα το πιο περίεργο ήταν πως δεν μπορούσες να δεις και κανένα νεκρό μόνο του. Παντού ζευγάρια, άλλα αγκαλιασμένα, άλλα ακουμπούσαν τις πλάτες τους, προδίδοντας πως τις τελευταίες τους στιγμές προστάτευαν τον συμπολεμιστή τους. Μερικών τα χέρια φαίνονταν καθαρά τεντωμένα να πιάνουν ή και να ακουμπάνε ακόμα και με τα ακροδάχτυλα τους κάποιον άλλο νεκρό, σαν τη στιγμή που ο βαρκάρης τους έβαζε στο πλεούμενό του να τους απασχολούσε μόνο πως θα αγγίζουν κάποιον. Παντού ολόγυρα από την περίεγη συντροφιά μας το ίδιο μονότονο, θανατερό θέαμα των Ιερολοχιτών μας.

Ο Μακεδόνας τους περιεργάστηκε για ώρα ακίνητος. Την πλάτη του αντικρίζαμε. Μα όλοι στάθηκαν προσοχή, όταν τον είδαν να πιάνει την περικεφαλαία του και να την βγάζει με αργές κινήσεις. Τότε κατάλαβα ότι ήταν ο βασιλιάς σας, ο Φίλιππος, τότε κοίταξα το νεαρό γιό του και κατάλαβα ποιος ήταν. Τον είδα να βηματίζει προς τον πατέρα του. Στάθηκε δίπλα του. Και ο βασιλιάς είπε λόγια που θα συντροφεύουν σίγουρα ακόμα στην άλλη μου ζωή εκεί κάτω στον Άδη:

«Πολέμησες γενναία Αλέξανδρε»

«Ευχαριστώ πατέρα»

«Μια τελευταία διαταγή γιέ μου και αυτή η μάχη τελειώνει εδώ οριστικά»

«Πρόσταξε»

«Να τιμωρηθεί αυστηρά όποιος τολμήσει ακόμα και να σκεφτεί πως ετούτοι εδώ οι άντρες έπραξαν στη ζωή τους κάτι άσχημο» είπε, με τις στερνές λέξεις της διαταγής να βγαίνουν κομμένες από τη θλίψη. Ο βασιλιάς σας έκλαψε μπροστά στους νεκρούς Ιερολοχίτες! Αν υπάρχει τιμή μεγαλύτερη από ετούτην θα ήθελα να την μάθω! Πες μου Κάσσανδρε, υπάρχει;

Κι αυτός ο λαμπρός νικητής που σας περιέγραψα πριν, μπορεί εδώ, τώρα, να βεβαιώσει όσα είπα. Είναι εδώ και με ακούει, τα λέω όλα στον άνθρωπο που μας κατέστρεψε. Και μα τον κράτιστο Δία, δεν μπορώ να του κρατήσω κακία. Πως μπορεί κάποιος να κακίσει την αξιοσύνη και την πρωτιά; Πώς να

κακολογήσω εσένα που με κοιτάς με μάτια βουρκωμένα; Ένα τελευταίο μόνο έχω να σου πω.

Κάνε αυτήν τη νίκη να αξίζει. Νίκησες τη Θήβα, σκότωσες τα παιδιά μας, Κάνε τη θυσία τους να αξίζει και φτάσε με το παράδειγμά τους ως εκεί που και η σκέψη ακόμα του ανθρώπου είναι αδύνατο να αγγίζει.

Να τους κουβαλάς πάντα μαζί σου. Μάθε Αλέξανδρε από αυτούς που νίκησες...»

Ο Αλέξανδρος σηκώθηκε. Έσκυψε και φίλησε τον Μενεδοκλή στα μαλλιά του και έγνευσε στο Βουκεφάλα.. Ο Μενεδοκλής αντίκρισε τον χιτώνα του διαδόχου να ανεμίζει, καθώς το άλογο ανασηκώθηκε στα πίσω πόδια του και κινήθηκε βιαστικά προς την έξοδο.

Ο Κάσσανδρος ήταν βουβός. Άκουγε με τέτοια προσήλωση τον Μενεδοκλή, τον κοιτούσε όχι σαν αφέντης, μα σαν το παιδί που άκουγε μια γλυκιά ιστορία για να κοιμηθεί. Από τη στιγμή που ο Μενεδοκλής του εξιστορούσε το τέλος στη Χαιρώνεια προσπαθούσε να συναντήσει τα μάτια του, μα εκείνα συνεπαρμένα από την καταγίδα των αναμνήσεων στρέφονταν οπουδήποτε αλλού. Μόνο με την τελευταία ερώτηση κοίταξαν εκείνα του Κάσσανδρου και μίλησαν μαζί τους, γιατί ο νους του Μακεδόνα ήταν αδύνατο να κάνει το στόμα του να ανοίξει. Δεν υπήρχαν πουθενά στον κόσμο λόγια να απαντήσουν την πιο εύκολη ερώτηση που του έγινε ποτέ.

Σηκώθηκε και βημάτισε προς την πηγή που μέσα από μια περίτεχνη μαρμάρινη κρήνη ανάβλυζε στο κέντρο του αίθριου. Κάποια στιγμή κοίταξε προς την άκρη του χώρου, κάποιος του έγνεψε μέσα από ένα δωμάτιο. Το νερό της πηγής γέμισε το κανάτι και χύθηκε ανέμελα έξω από αυτό. Ο Κάσσανδρος έμοιαζε πολύ αφηρημένος και τράβηξε το κανάτι αργά, σα να μη τον ένοιαζε. Έσκυψε το κεφάλι του, έμοιαζε απογοητευμένος. Ύστερα γύρισε και κοίταξε τον Μενεδοκλή, που δύο υπηρέτες τον βοηθούσαν να πάει στην κάμαρά του να ξαπλώσει. Τέντωσε το κεφάλι του και πήρε μια βαθιά ανάσα. Κοίταξε ξανά προς την άκρη του αιθρίου, προς τα εκεί που είδε πριν να του γνώφει κάποιος. Η μορφή του γιατρού Άρδα είχε φανεί στο παράθυρο και του έγνεφε να πλησιάσει αμέσως. Και ο Κάσσανδρος ένοιωσε για τα καλά πως κάτι πολύ δύσκολο είχε να αντιμετωπίσει.

Έτρεξε μέχρι το δωμάτιο του γιατρού και μπήκε. Ο Άρδας κούνησε το κεφάλι του απογοητευμένος και ο Κάσσανδρος έσκυψε πάνω από τον Εύανδρο. Τα μάτια του παλικάριού ήταν ανοιχτά, αλλά δεν είχαν πολύ χρόνο ακόμα πριν σφαιλισουν για πάντα.

«Πως είσαι παιδί μου;» ήταν τα μόνα λόγια που κατάφερε να βγάλει ο Κάσσανδρος και αντί για απάντηση, το χέρι του Εύανδρου σηκώθηκε αργά και έψαξε το χέρι αυτού που του μιλούσε. Τα ξεραμένα από τον πυρετό χείλη του ανοιγόκλεισαν δυσκολεμένα και ο Μακεδόνας πήρε μία χούφτα νερό και του τα δρόσισε με το ελεύθερο χέρι του.

«Άρχοντα... να φροντίζεις τον πατέρα...» ψιθύρισε ο Ιερολοχίτης και έβηξε, βγάζοντας από το στόμα του ένα φρικιαστικό κομμάτι πηχτού αίματος, που λέρωσε τον Κάσσανδρο. Μα εκείνος δε νοιάστηκε. Μόνο δάκρυσε.

«Ναι αγόρι μου, να είσαι βέβαιος ότι το κάνω αυτό»

«Άρχοντα, μακάρι να με είχατε σκοτώσει στη Χαιρώνεια... δεν ταιριάζει θάνατος... σε αυτό το σπίτι» είπε ο Εύανδρος και το σφίξιμο στο χέρι του Μακεδόνα χαλάρωσε. Όχι γιατί ήρθε το τέλος, αλλά γιατί ήθελε ο πολεμιστής να μαζέψει όση δύναμη είχε κουρνιαώσει τρομαγμένη μέσα του από το θανατικό που θα την έπαιρνε, ήθελε να κάνει κάτι ακόμα.

Τα πόδια του κινήθηκαν αργά προς το πλάι του κρεβατιού. Ήθελε να σηκωθεί, ο Κάσσανδρος το κατάλαβε αμέσως και βάζοντας το ένα χέρι στην πλάτη του παλικαριού και το άλλο κάτω από τα δύο πόδια τον βοήθησε. Πέρασε λίγη ώρα ώσπου να καταφέρει ο πολεμιστής Θηβαίος να ακουμπήσει τα πόδια του κάτω. Ο Κάσσανδρος τώρα κρατούσε τις μασχάλες του Εύανδρου και μαζί έκαναν την τελευταία προσπάθεια να ορθοποδήσει.

Όσοι ήταν μέσα στην κάμαρα θαύμασαν το κουράγιο ενός ανθρώπου, που η ιστορία του δεν έλεγε να νικηθεί ακόμα. Σηκώθηκε όρθιος και έβαλε το κεφάλι του στον ώμο του Κάσσανδρου, που τώρα πια τον είχε αγκαλιάσει γεμάτα για να μπορεί να τον στηρίζει καλά. Το άλλο χέρι έδειξε τρεμάμενο προς την άκρη του δωματίου, εκεί που σε μία γωνιά στεκόταν καθαρό το δόρυ του. Ο Άρδας έτρεξε και του το έφερε.

Ο Εύανδρος άρχισε να βήχει δυνατά.

«Άρχοντα... είναι αργά, μα πρέπει να ξυπνήσουν τα πουλιά. Τελειώνουν όλα σε λίγο...» είπε μόλις ηρέμησε ο βήχας του. Ο Κάσσανδρος έκλαιγε με λυγμούς, ανήμπορος να κρατηθεί, ο Άρδας είχε χαμηλώσει το κεφάλι μη μπορώντας ούτε να δει την εικόνα που εκτυλισσόταν μπροστά του.

«Η τελευταία τιμή... ανήκει στον Μακεδόνα... που σεβάστηκε τον πατέρα» είπε και με μία ξαφνική κίνηση αποτραβήχτηκε από την αγκαλιά του έκπληκτου Κάσσανδρου, στηρίχτηκε στο δόρυ του με τα δύο χέρια και γέμισε τα πνευμόνια του με όσο μακεδονικό αέρα χωρούσε μέσα τους.

«Ιερός Λόχος! Τιμή στον Κάσσανδρο!» κραύγασε.

Τα χέρια γλίστρισαν πάνω στο δόρυ ως χαμηλά. Αυτή τη φορά το σώμα του Εύανδρου δεν σωριάστηκε στο έδαφος, όπως πριν λίγες μέρες. Απλά ακούμπησε απαλά κάτω, για να συναντήσει επιτέλους τον βαθύ ύπνο που τόσο πολύ αποζητούσε από τη μέρα που έγινε Ιερολοχίτης.

Τα βήματά του προς την κάμαρα του Μενεδοκλή ήταν βαριά. Δίστασε πολλές φορές, κοντοστάθηκε άλλες τόσες. Ευχήθηκε να μην είχε λόγιο να πάει στον γεροΘηβαίο, για μια στιγμή ύψωσε τα χέρια του στον ουρανό και καταράστηκε τις Μοίρες που του όρισαν αυτό το καθήκον. Ύστερα στάθηκε για τελευταία φορά και ανάσανε αργά και βαθιά. Έπρεπε να το πει στο Μενεδοκλή. Θα ήταν ασέβεια, ντροπή, να άφηνε σε κάποιον άλλον αυτό το βάρος.

Μπήκε στην κάμαρα με αποφασιστικά βήματα. Ο Μενεδοκλής έκανε να ανασηκώσει το κεφάλι του και ο Κάσσανδρος έκατσε δίπλα του στην κλίνη. Του έπιασε το χέρι. Το στόμα όμως δεν άνοιξε, τα μάτια του έλεγαν στον Θηβαίο αυτό που το στόμα του αδυνατούσε να πει. Τα μάτια του Μενεδοκλή αντίκριζαν αυτό που φοβήθηκαν τα αυτιά, όταν άκουσαν λίγη ώρα πριν εκείνην την κραυγή.

Έτσι, βουβά, του ανακοίνωσε το άσχημο νέο. Και έξω από την κάμαρα, η δροσερή μακεδόνισσα νύχτα απέκτησε τον ήχο του μοιρολογιού. Έτσι, χωρίς το πέταγμα των πουλιών να ενοχληθεί.

Ο Ιερός Λόχος είχε φτάσει στο συναπάντημά του με την Ιστορία. Ό,τι τον όριζε ήταν πια μία ανάμνηση.

*

Ο Μενεδοκλής πλάγιασε στην κάμαρά του. Η μυρωδιά από τα καμένα πια ξύλα της νεκρικής πυράς του Εύανδρου είχε αρχίσει να διαλύεται από το δροσερό αεράκι. Ο κύρης του, μα και ο ίδιος ο Αλέξανδρος, είχαν δώσει εντολή να τον περιποιούνται σαν Μακεδόνα και όχι ως υπηρέτη. Ακόμα και η στερνή επιθυμία του Εύανδρου, να κάψουν το σώμα του, έγινε σεβαστή. Οι πρακτικές ταφής ενός λαού υποκλίθηκαν ευγενικά στην τιμή και την δεδομένη αξία ενός ανθρώπου.

Χαμογέλασε ειρωνικά όταν το συνειδητοποίησε αυτό... μια ολόκληρη ζωή πρόσφερε τις υπηρεσίες του στους άλλους ανθρώπους, είτε μαγειρεύοντας στο μαγαζάκι κάτω από την Καδμεία, είτε ετοιμάζοντας τον οπλισμό και τα σύνεργα των πολεμιστών, είτε ακόμα και κρατώντας τα πρακτικά στις συνεδριάσεις των αρχόντων της πόλης του.

Και τώρα έφτασε αιχμάλωτος στην Πέλλα, με νεκρό τον άνθρωπο που τον κουβάλησε από τις Θερμοπύλες στην πλάτη και με ζωή που μόνο αντάρα του έφερε. Έφτασε στην Πέλλα αιχμάλωτος για να μπορέσει να ξαπλώσει σε ένα στρωσίδι ελεύθερος για πρώτη του φορά.

Η καρδιά του σφίχτηκε. Ίδρωσε το μέτωπό του και με κόπο ανασηκώθηκε. Θυμήθηκε όλα όσα έζησε από μικρό παιδί μέσα σε μια στιγμή. Το στήθος του βάρυνε από ένα μικρό πόνο. Όταν μούδιασε η πλάτη του ξεκίνησε με τρεμάμενο βήμα και βγήκε από την κάμαρα. Ο αέρας τον ανακούφισε, για λίγο όμως.

Τα γόνατά του λύγισαν και ακούμπησαν χάρω. Κάποιος υπηρέτης σηκώθηκε από τον θόρυβο και έτρεξε κοντά του.

«Τι έχεις Θηβαίε; Είσαι χλωμός...να σου φέρω νερό!»

«Όχι νερό! Σε παρακαλώ...δεν προλαβαίνω...ο γιος μου...» πρόλαβε να πει πριν η ζαλάδα κυριεύσει το κεφάλι του. Τα δέντρα στριφογύρισαν στον τρελό χορό του τέλους του. Έδειξε με το αδύναμο πια χέρι του μπροστά και ο υπηρέτης τον βοήθησε να ανασηκωθεί.

Μια σταλιά κουράγιο απέμεινε ακόμα από τη ζωή του. Τόσο όσο χρειαζόταν να φτάσουνε κοντά στη νεκρική πυρά. Εκεί που μόνο ένας γκριζωπός καπνός κυρίευε την όραση και η πνιγηρή του μυρωδιά λαχταρούσε αδύναμη να μπει μέσα στα ρουθούνια όσων την πλησίαζαν. Θαμπά πίσω από τον καπνό τα αποκαΐδια των ξύλων και του Θηβαίου ήρωα.

Λίγα βήματα απέμεναν. Ο Μενεδοκλής έκανε νόημα στον υπηρέτη να τον αφήσει κι εκείνος διστακτικά υπάκουσε. Παραπατώντας πλησίασε τα καμμένα ξύλα με τεντωμένο το χέρι. Και λες και οι τελευταίες στιγμές του να έπρεπε να είναι ανόθευτες από μυρωδιές και εικόνες κοίταζε ψηλά. Ο Δίας έβαλε στη γέριχη ματιά του μια λεύκα να θροΐζει ανέμελα στον

αγέρα, το πράσινο των φύλλων της παιχνίδιζε με το γαλάζιο ενός ουρανού που σκοτεινίαζε αργά.

Το χέρι όμως ακόμα τεντωμένο. Πασπάτευε τα πρώτα αποκαΐδια όταν έφτασε κοντά και συνέχισε. Το χέρι χώθηκε μέσα στην ανακατεμένη από ξύλα και οστά στάχτη. Σύρθηκε σαν κάτι να ζητούσε. Και ο Μενεδοκλής γονάτισε μόνο όταν τα δάχτυλά του άγγιξαν ένα νόμισμα, εκεί που λίγες ώρες πριν βρίσκονταν το κεφάλι του Εύανδρου.

Ακούμπησε κάτω χωρίς να αφήσει το νόμισμα. Το έφερε κοντά στα δικά του μάτια και ο υπηρέτης έκανε να κινηθεί προς το μέρος του, όταν για τελευταία φορά άκουσε τη φωνή του γεροΘηβαίου να βγαίνει ξέπνοη, μα καθαρή από το λαρύγγι του:

«Περίμενε... να πληρώσουμε μαζί...»

Ένα μόνο πράγμα απέμενε πια από την ένδοξη Θήβα.

Ο ήχος ενός νομίσματος στις πλάκες μιας Μακεδονικής αυλής.

Γρανικός ποταμός, λίγα χρόνια μετά.

Το ποτάμι αυτό ήταν μέχρι εκείνη τη μέρα ένα ποτάμι σαν όλα τα άλλα, ίσως και ασήμαντο.

Χαμογέλασε με την σκέψη αυτή. Ό,τι και να ήταν, εδώ νίκησε για πρώτη φορά τους Πέρσες. Τους κοίταξε μακριά να φεύγουν υποχωρώντας, ύστερα κοίταξε τους νεκρούς. Άλλοι στο ποτάμι, άλλοι στις λασπωμένες όχθες, Πέρσες, Μακεδόνες, πραγματική σφαγή.

Η πρώτη νίκη στην Ασία! Έμεναν οι τυπικές διαταγές για την περισυλλογή και την ταφή, για τους αιχμαλώτους. Τις έδωσε σε κάποιον αξιωματικό και χάιδεψε απαλά τον Βουκεφάλα. Το άλογο άρχισε να βηματίζει στο ποτάμι, σπρώχνοντας κάθε τόσο και κάποιο κορμί χωρίς ζωή. Τα γλιστερά κοτρώνια του ρηχού βυθού το έκαναν να παραπατάει, αλλά εύκολα συνέχιζε την πορεία του.

Ο Περδίκκας κοίταζε απορημένος, ώσπου είδε τον Βουκεφάλα να σταματάει σε ένα σημείο λίγο πριν από κάποιον μικρό καταρράκτη που δεν θα μπορούσε να περάσει. Ο Αλέξανδρος δεν γύρισε στιγμή πίσω. Έβαλε τα χέρια του σε μία εσωτερική θήκη στις φολίδες και κάτι έβγαλε. Ο Περδίκκας δεν μπορούσε να διακρίνει τι ήταν, όμως από την κίνηση του βασιλιά του κατάλαβα πως το κοίταζε ακριβώς μπροστά του με σκυμμένο το κεφάλι, ενώ ο Βουκεφάλας ξεδίγασε λίγο από ένα σημείο που το νερό δεν ήταν ανακατεμένο ούτε με μακεδονικό, ούτε με περσικό αίμα.

Και ξάφνου, τα γκέμια τραβήχτηκαν γερά. Το άλογο ανασηκώθηκε ενοχλημένο στα πίσω του πόδια. Τότε είχε τον Μενεδοκλή στην πλάτη του, στην αυλή του Κάσσανδρου φεύγοντας. Η ίδια κίνηση, για τους ίδιους ανθρώπους.

Το αριστερό χέρι του Αλέξανδρου τεντώθηκε στο πλάι, κρατώντας ένα μικρό κουτάκι από ελεφαντόδοντο.

Το κουτί άνοιξε και ο Αλέξανδρος φώναξε κάτι. Από το κουτί σκόρπισε κάτι σαν σκόνη και χάθηκε μόλις ακούμπησε τα νερά του Γρανικού...